ROVVILTNEMNDA I REGION 2
Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

PROTOKOLL FOR MØTET 16. MAI 2018

Møtested: Telefonmøte
Møtets varighet: 1 time
Forberedelsestid: 1 time

Tilstede: Jørund A. Ruud, Telemark
Beate Marie Dahl Eide, Telemark
Kåre Pettersen, Vestfold

Ikke tilstede: Knut A. Austad, Aust-Agder
Anne Sandum, Buskerud

Andre: Sekretariatet (Fylkesmannen i Buskerud):
- Marit S. Hoen
- Olav T. Haaverstad
- Helge Nordby

Innkalling og saksliste godkjent

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 2
c/o Fylkesmannen i Buskerud
Postboks 1604
3007 DRAMMEN

Leder for Rovviltnemnda:
Jørund A. Ruud
35 91 73 98 / 909 13 996
jorund.ruud@t-fk.no

Saksbehandler:
Olav T. Haaverstad
Even Knutsen
Marit S. Hoen

Saker til behandling

Sak 5/2018	Godkjenning av protokoll fra møte 8. februar 2018
Sak 6/2018	Kvoter og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2018/2019
	Eventuelt

Rovviltnemnda i region 2,
16. mai 2018

Jørund A. Ruud, leder	Kåre Pettersen	Beate M. Dahl Eide
Sign.	Sign.	Sign.

Orienteringssaker

Sekretariatet orienterte om jerv i grenseområdene mellom region 1 og 2:

I vinter og fram til nylig (april) er det dokumentert aktivitet av jerv i Langfjella og mulig aktivitet øst for Hallingdal (Hemsedal og Gol). I Langfjella var det først antatt å være ett dyr, og Miljødirektoratet åpnet for skadefelling (10. april). En voksen hannjerv ble felt i Vinje 19. april. Det er dokumentert at dette er et individ som har gjort skade på sau tidligere. Samtidig ble ytterligere en jerv påvist i Bykle. Denne ble innfanget og viste seg å være ei lakterende tispe. Hun ble radiomerket og hiuttak (tispe og to valper) ble foretatt i Suldal i Rogaland 29. april.

Sak 5/2018 Godkjenning av protokoll

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokument legges til grunn for saksframlegget:

- Utkast til protokoll fra møte 8. februar 2018

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes uten merknader.

Vedtak (enstemmig)

Protokollen godkjennes uten merknader.

Sak 6/2018 Kvoter og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2018/2019

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur – Bestandsmål for ulv og ulvesone*
- Innst. 330 S (2015-2016)
- Representantforslag 163 S (2010-2011) - Rovviltforliket
- Naturmangfoldloven (2009)
- Rovviltforskriften (2005)
- *Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 – Sør-Norge* (april 2017).
- Vedtak i sak 2/2018 Budsjett 2018
- NINA Rapport 1370 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2017*
- NINA Rapport 1391 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2017*
- Løpende registrering av jervekull i 2018 – se Rovdata: *Jervetelleren*.
- NINA Rapport 1494 *Populasjonsovervåking av brunbjørn. DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2017*.
- Rovdata – Viltskadecenter – Høgskolen i Innlandet Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia Nr. 1- 2017 *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2016-2017*
- Rovdata - *Foreløpige revirstatus for ulv. Sist oppdatert 8.3.2018*
- Løpende oppdatering av ulv registrert med DNA-prøver – se Rovdata: *Ulvetelleren*.
- Skadefelling og ekstraordinære uttak av ulv – brev fra KLD 24. april 2018

Publiserte overvåkingsrapporter finnes på http://www.rovdata.no/Rapporter.aspx

Sekretariatet i samråd med øvrige fylkesmenn anbefaler at det tildeles en kvote på én brunbjørn og to av hver av artene jerv, ulv og gaupe som betingete fellingstillatelser i regionen for perioden 1. juni 2018 til og med 15. februar 2019. Kvoten som forvaltes felles av fylkesmennene foreslås gjeldende i hele regionen. Videre foreslås det økonomiske rammer for dokumenterte kostnader etter søknad og godtgjøring ved fellingsforsøk i kommunal regi, oppad til henholdsvis kr 30 000 og kr 50 000. Fellingstillatelser på brunbjørn, jerv og ulv anbefales gitt til kommunale/inter-kommunale fellingslag ved aktuell kommune.

Saksopplysninger

Rovviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til sin myndighet til å fatte vedtak (Rovviltforskriften § 7).
2. Vurdere kvote og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv (Rovviltforskriften § 8 og lovkapittel II i naturmangfoldloven).

Hjemmelsgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for nemndas avgjørelse er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b, jamfør § 77, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 8.

Rovviltforskriften § 7 gir generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnda, herunder om myndighet til å fatte vedtak. Nemnda har myndighet dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jamfør rovviltforskriften § 4. Vurderingen skal gjøres av nemnda for hver art basert på data fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt (Rovdata). For rovviltregion 2 er det fastsatt nasjonalt mål om 12 årlige ynglinger av gaupe. Det er ikke fastsatt nasjonale bestandsmål for jerv, brunbjørn eller ulv i regionen.

Forskriften § 8 gir Rovviltnemnda hjemmel til å fastsette kvote for betinget skadefelling, dersom vilkårene i § 7 er oppfylt og nemnda for øvrig mener situasjonen tilsier det. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i perioden 1. juni et år til og med 15. februar det neste år. Rovviltnemnda kan fordele kvoten på nærmere angitte områder eller fylker i regionen. Kvoten forvaltes av fylkesmennene og iverksettes primært i akutte skadesituasjoner for å hindre skade på bufe.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 skal ligge til grunn som en integrert del av beslutning om eventuell kvote, jamfør § 7. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen. Det samme gjelder § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 anses ikke som relevant fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Rovviltnemndas vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet (KLD) innen tre uker fra vedtaket er gjort kjent. Fylkesmennenes vedtak om iverksetting kan også påklages. Miljødirektoratet er klageinstans.

1. Om myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv

Sekretariatets vurdering

Rovviltnemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte vedtak. Det er ikke fastsatt mål om yngling av jerv, brunbjørn eller ulv i regionen, og Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak om disse artene, jamfør rovviltforskriften § 7. For gaupe skal vurderingen av om Rovviltnemnda har myndighet, baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt* (Rovdata), jamfør forskriften § 7. Av NINA Rapport 1370 framgår det at gjennomsnittet av dokumenterte ynglinger av gaupe i perioden 2015-2017 er 11,5 ynglinger i region 2 (2015: 16, 2016: 9,5 og 2017: 9). Dette innebærer at selv om det

nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe ikke ble nådd de siste to åra, så ligger gjennomsnittet for de siste tre år - med normale avrundingsregler - på bestandsmålet.

Rovviltnemnda har derfor myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av alle fire arter, jamfør rovviltforskriften §§ 7 og 8.

2. Fastsettelse av kvote for og bestemmelser om betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2018/2019

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. Fellingstillatelse iverksettes av fylkesmennene i tilfeller der et rovviltindivid gjør betydelig skade, eller kan utgjøre en alvorlig trussel, mot bufe eller tamrein. Tillatelsen kan bare gis innenfor den kvote og den områdeavgrensning som en rovviltnemnd eller Miljødirektoratet har satt.

Skadefelling kan være effektivt i randområdene for utbredelsen av rovdyra. I andre områder hvor bestandene er levedyktige, eller skal vokse, er det ofte liten skadeforebyggende effekt med skadefelling. I en rapport om skadefelling av gaupe og jerv (NINA Rapport 601 *Er skadefelling av gaupe og jerv selektiv?*) oppsummerer NINA med at uttak av spesifikke skadegjørere på eller i nærheten av drept sau eller rein kan være effektivt, selektivt og etisk forsvarlig utenfor områder med reproduserende bestander av rovdyr så sant fellingsforsøket skjer raskt (innen 48 timer) etter at sauen eller reinen er drept. Innenfor områder (forvaltningssoner) med reproduserende bestander av gaupe (som i forvaltningsområde for gaupe i henhold til forvaltningsplanen for rovvilt i region 2) vil risikoen for å felle hunngauper med avhengige unger være høy. Samtidig vil effekten av uttak være kortvarig i slike områder.

Erfaringsmessig gir fellingstillatelser i sommerhalvåret svært sjelden uttelling. I region 2 er det i løpet av årene kun felt to gauper på ordinær skadefellingstillatelse (Telemark i 2011 og Buskerud i 2014). I 2017 ble det uten resultat iverksatt fellingstillatelse på gaupe (Telemark), ingen på ulv, jerv eller brunbjørn.

Tabell 1. Iverksatte fellingstillatelser i rovviltregion 2 i 2017.

(Kilde: Miljøvedtaksregisteret/www.miljovedtak.no)

Art	Fylke	Kommuner	Periode	Felling
Gaupe	Telemark	Fyresdal	7.10 –12.10	Nei

Rovviltnemnda kan fordele kvoten på nærmere angitte områder eller fylker innenfor sin region. Forebyggende tiltak må være vurdert mindre egnet til å avverge skaden før en fellingstillatelse kan iverksettes. Normalt rettes tillatelsen mot et spesifikt skadevoldende individ i en pågående skadesituasjon og gis med areal- og tidsbegrensning.

I brev av 28. april 2014 fra Klima- og miljødepartementet tydeliggjør statsråden behovet for klar differensiering i forvaltningspraksisen mellom prioriterte beiteområder og prioriterte yngleområder for rovvilt. Et tydeligere skille mellom soner skal innebære lav terskel for felling av rovdyr som har gjort eller forventes å gjøre skade i prioriterte beiteområder. I prioriterte yngleområder for rovdyr skal terskelen for å tillate uttak være tilsvarende høy.

2.1 Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

> *"Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."*

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jamfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jamfør også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Rovviltnemndas vedtak skal basere seg på kunnskap om artenes bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at all relevant eksisterende kunnskap skal legges til grunn, jamfør naturmangfoldloven § 8. I den forbindelse vises det til *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt* og beskrivelsene av bestandssituasjonen for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, jamfør siste overvåkingsrapporter fra Rovdata.

2.2 Om skadefelling i «Forvaltningsplan for rovvilt i region 2»

Gjeldende forvaltningsplan (2017) gir føringer om skadefelling. I kapittel 7.7 heter det at:

> *Kvote for betinget skadefelling fastsettes for hele regionen og forvaltes felles av fylkesmennene. Det forutsettes at vurderingene av og forutsetningene for å iverksette fellingstillatelser er enhetlige og samkjørte mellom fylkene. Tilsvarende skal det tilstrebes en felles håndtering med naboregioner i de tilfellene der det er aktuelt.*

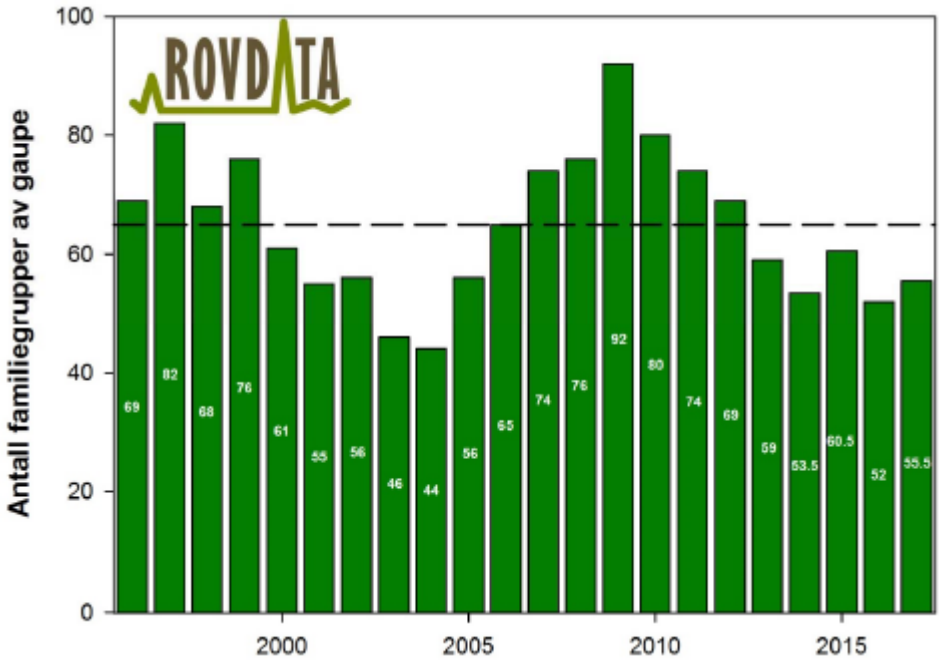
Videre framgår det i omtalen av skadefelling at:

- *Iverksettelse av fellingstillatelse på ulv ikke bør gis når skadegjørende individ er bærer av en genotype som er særlig viktig for den sørskandinaviske bestanden (finsk/russisk opphav).*
- *Rovviltnemnda årlig vil gi rammer for fellingsvederlag og godtgjøring.*

2.3 Opplysninger om bestandssituasjonen for rovvilt og skadeomfang

Bestandssituasjonen nasjonalt

Det nasjonale bestandsmålet for jerv og ulv er nådd, men ikke for gaupe og brunbjørn. I 2017 er det estimert 55,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis, som tilsvarer en bestand på 329 dyr i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2017 og før reproduksjonssesongen. Dette er en økning på 7 % sammenlignet med året før, men for femte år på rad ligger gaupebestanden under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ungekull.

Figur 1. Antall familiegrupper av gaupe på landsbasis før jakt i perioden 1996–2017. Den stiplede linjen angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Antall familiegrupper i 2014 og senere år er ikke direkte sammenlignbart med tidligere år, da overvåkingsmetodikken er endret i forbindelse med samordningen med Sverige. (Fra NINA Rapport 1370)

I 2017 ble det påvist 40 dokumenterte eller antatte ynglinger av jerv totalt i Norge. Dette er en reduksjon i antall ynglinger på 20 % (10 færre ynglinger) i forhold til året før, og er det laveste antall registrerte ynglinger siden 2002. I ti av de påviste ynglingene ble tispene og/eller valp(ene) tatt ut. Alle rovviltregionene med fastsatt nasjonalt bestandsmål for regionen lå på eller over bestandsmålet i forhold til gjennomsnittlig antall ynglinger de tre siste årene. I år er det så langt registrert 40 jervekull (Rovdata 7.5), ingen i region 2. Et kull er registrert i Suldal kommune i Rogaland nær fylkesgrensa til Aust-Agder. Tispa med valper ble tatt ut ved ekstraordinær skadefelling 29. april, ei drøy uke etter at tispa ble innfanget i Bykle i Aust-Agder og påsatt radiosender. I tillegg er det foretatt tre andre hiuttak (Engerdal i region 5 og Volda og Høylandet i region 6) (Rovbase 8.5.2018).

Tabell 2. Påviste ynglinger av jerv i Norge siste tre år. (Kilde:Rovdata/NINA Rapport 1391)

	2015	**2016**	**2017**
Overlevende ynglehi	48	43	30
Hiuttak	17	7	10

Vinteren 2017/2018 er det i henhold til foreløpig statusrapport på ulv (Rovdata 8. mars) påvist valpekull født i 2017 i åtte helnorske og fem grenserevir, samt 28 helsvenske. I tillegg er det påvist tre helnorske revirmarkerende par og fire par i grenserevir. Alle ulverevir med flokker og revirmarkerende par som er påvist i vinter er med to unntak lokalisert helt eller delvis innenfor ulvesonen. Unntakene er et revirmarkerende par i Stor-Elvdal og en familiegruppe i Åmot og Rendalen (Osdalsreviret). Disse ulvene (14 dyr) er avlivet under lisens- og skadefelling.

I perioden 1. oktober 2017 – 5. mars 2018 er det dokumentert totalt 108 – 110 ulver i Norge og per 31. mars var det i Sverige påvist 314 individer (foreløpig rapport per 13. april 2018). Minst 70-72 av ulvene har helnorsk tilhold og minst 38 individer hadde tilhold på begge sider av riksgrensa. I samme periode ble det påvist en avgang på 78 ulver i Skandinavia, hvorav 28

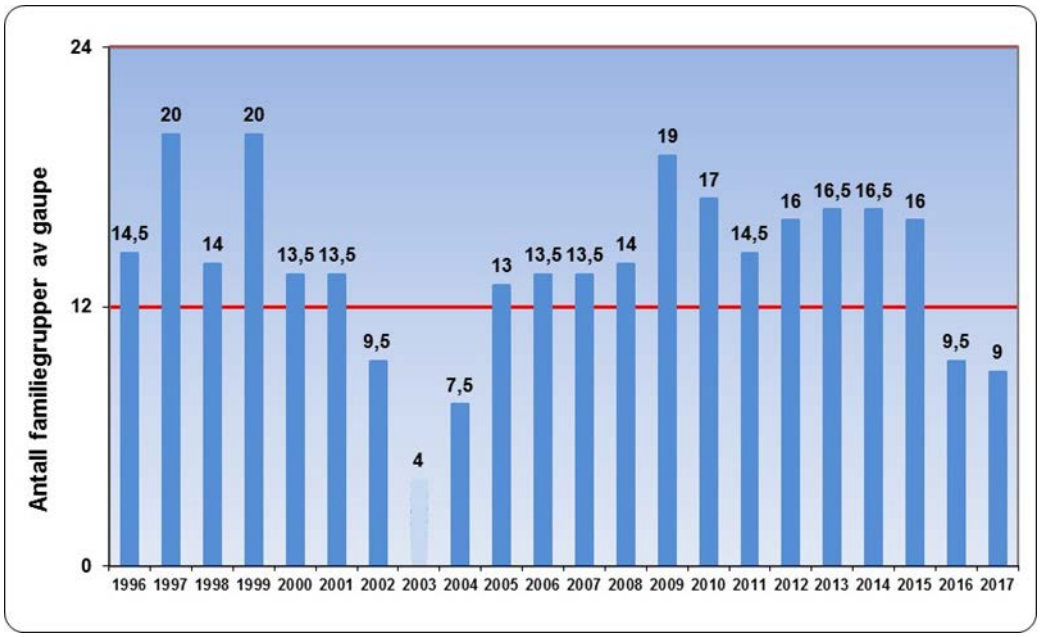
i Norge. Endelig bestandsstatusrapport for ulv i Skandinavia i 2017/2018 vil foreligge i juni 2018.

I lisensfellingsperioden er alle dyr felt øst for Mjøsa/Lillehammer, de fleste øst for Glomma. Det er ikke entydig påvist ulv i rovviltregion 2, men sist i april ble et antatt ungdyr på vandring registrert nær regionen rett øst for indre Oslofjord (Frogn kommune i Akershus).

I 2017 ble det registrert 125 brunbjørner i Norge ved hjelp av DNA-analyser (55 hunner og 70 hanner), mange av dem nær riksgrensene mot øst. Dette er samme antall dyr som forrige år og det laveste antall registrerte bjørner i landet under ni år med landsomfattende overvåking. Andelen binner har gått ørlite opp fra 41 % til 44 % i 2017. Det er beregnet at det ble født sju (6,9) kull med unger i 2017. Bestanden er derfor fortsatt godt under det nasjonale bestands-målet på 13 årlige ungekull, men målet om tre årlige ungekull i region 5 Hedmark er oppnådd. Så langt i år er det felt to bjørner (hanner), begge i Trøndelag (Rovbase 8.5.2018).

Bestandssituasjonen i region 2

Bestandssituasjonen for gaupe (se figur 1 og tabell 4) viser at bestanden de to siste årene har vært under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen (12). I årene før den markerte nedgangen i 2016 anslo registreringene en relativt stabil bestand godt over bestandsmålet. Endelige data for registreringer vinteren 2017/2018 vil ikke foreligge før mai/juni. Antall verifiserte meldinger om familiegrupper (ikke antall ungekull) sist vinter er imidlertid langt flere (46) enn i fjor (19), og tilsvarende som i 2015 (47). Rovviltnemnda åpnet ikke for kvotejakt i 2018. Siden avsluttet kvotejakt i 2017 er det en kjent irregulær avgang på i alt fem dyr, hvorav en voksen hunngaupe (Ringerike i Buskerud).

Figur 2. Antall påviste familiegrupper av gaupe i Region 2 Sør-Norge 1996-2017. Mål om antall årlige ynglinger er 12 (vannrett linje). (Kilde: Rovdata/NINA).

Tabell 4. Antall familiegrupper av gaupe før jakt i region 2 siste tre år (2015-2017) og tre-års gjennomsnitt i perioden, samt kjent avgang av voksne hunngauper etter 1.10.2017 (startdato for registreringsperioden). Kilde: *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (Rovdata/NINA Rapport 1370) og Rovbase.*

	2015	2016	**2017**	**Kjent avgang av voksne hunner etter 1.10.2017**
Aust-Agder	0	1	2	0
Telemark	10,5	6	4	0
Vestfold	0,5	0	0,5	0
Buskerud	5	2,5	2,5	1
Region 2	16	9,5	**9**	**1**
Gjennomsnitt for siste 3 år	16,3	14	**11,5**	

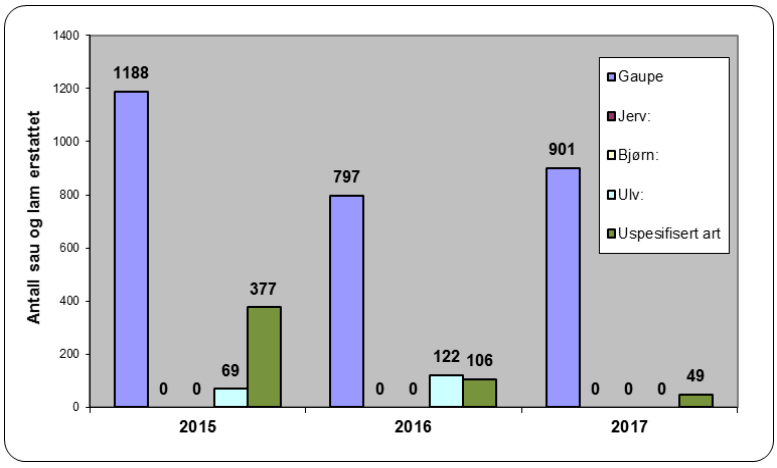
Sist vinter og så langt i våres er det ikke påvist ulv i region 2.

I vinter og fram til nylig (april) er det dokumentert aktivitet av jerv i Langfjella og mulig aktivitet øst for Hallingdal (Hemsedal og Gol). I Langfjella var det først antatt å være ett dyr, og Miljødirektoratet åpnet for skadefelling (10. april). En voksen hannjerv ble felt i Vinje 19. april. Samtidig ble ytterligere en jerv påvist i Bykle. Denne ble innfanget og viste seg å være ei lakterende tispe. Hun ble radiomerket og hiuttak (tispe og to valper) ble foretatt i Suldal i Rogaland 29. april.

Det er ikke entydig påvist brunbjørn i regionen eller i tilgrensende områder siden 2012, og så langt i år foreligger ingen registreringer vest for Mjøsa/ Gudbrandsdalen (Rovbase 8.5.2018).

Skadeomfang

Figur 2 viser antall sau og lam som er erstattet av fylkesmennene i regionen til rovvilt med unntak av kongeørn i perioden 2014-2016. Skadeomfanget i 2016 målt som gitte erstatninger (antall sau og lam) er langt lavere enn årene før (37 % reduksjon fra i fjor og 59 % fra 2014). Det var reduserte tap i alle fylkene i regionen unntatt i Aust-Agder. Gaupe er den klart største skadegjøreren. Antall erstattede sau og lam i 2016 var størst i Telemark, mens omfanget i Buskerud og Aust-Agder var noe lavere. Erstatning for tap til ulv ble gjort i Telemark og Aust-Agder. Det ble ikke gitt erstatning for tap til jerv eller brunbjørn.

Figur 2. Antall sau og lam erstattet som tap til gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og som uspesifisert fredet rovvilt, i region 2 i perioden 2015-2017 (Kilde: Rovbase).

2.2 Sekretariatets vurdering

Naturmangfoldloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for nemndas behandling. Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jamfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jamfør prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen.

Av forvaltningsplanen for regionen (2017) framgår det at: ”*Kvote for betinget skadefelling fastsettes for hele regionen og forvaltes felles av fylkesmennene. Det forutsettes at vurderingene av og forutsetningene for å iverksette fellingstillatelser er enhetlige og samkjørte mellom fylkene. …*».

Sekretariatet legger i sine vurderinger til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12. § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse og anses ikke relevant i denne saken. Naturmangfoldloven § 18 første ledd b slår fast at skadeuttak bare kan tillates dersom uttaket ikke truer bestandenes overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Generelt skal terskelen for innvilgelse av skadefelling differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering, jamfør også presiseringen i brev fra klima- og miljøministeren i 2014. I region 2 er det ikke fastsatt nasjonale bestandsmål for brunbjørn, jerv eller ulv. For gaupe er det nasjonale bestandsmålet etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, hvorav tolv i Region 2.

Sekretariatet legger til grunn at saksframlegget (forslag til vedtak om kvote) blant annet bygger på kunnskap om rovviltartenes bestandssituasjon. Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om blant annet artenes bestandssituasjon, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlag framgår også av rovviltforskriften § 7 annet ledd:

> *Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.*

Sekretariatets saksframlegg bygger på kunnskap om rovviltartenes bestandssituasjon.

Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig, jamfør naturmangfoldloven § 8. Rovdata har ansvaret for drift av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, og framlegger årlige rapporter om bestands-situasjonen og bestandsutviklingen for den enkelte art. Sekretariatet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til rovviltartene i dette saksframlegget, jamfør også henviste rapporter, samt beskrivelsen av overvåkingsprogrammet i kommentarene til rovviltforskriften § 3.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastning disse rovviltartene utsettes for, jamfør naturmangfoldloven § 10. Sekretariatet konstaterer at gaupebestanden er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet både for landet som helhet og for forvaltningsregion 2. Det forventes en økning i bestanden da Rovviltnemnda ikke åpnet for kvotejakt i 2018, men det er sist år likevel registrert en viss avgang av gaupe i regionen.

Tilsvarende konstaterer vi at det nasjonale bestandsmålet for jerv og ulv er nådd, men ikke for brunbjørn. Disse artene har ikke nasjonalt fastsatte bestandsmål i region 2, men forekommer fåtallig og relativt regelmessig. Brunbjørn har imidlertid vært fraværende noen år og det er ikke påvist ulv sist vinter. Våren og forsommeren er imidlertid en periode der unge ulver vandrer ut fra sitt oppvekstrevir og tidligere erfaringer er at det raskt kan komme inn nye individer også til vår region.

De fire store rovpattedyra er alle oppført i Norsk rødliste for arter 2015. Ulv som kritisk trua (CR), jerv, brunbjørn og gaupe som sterkt trua (EN). Gaupe endret status fra sårbar (VU) ved sist revisjon. Brunbjørn, jerv og ulv er fredet, mens gaupe er en jaktbar art. Også gaupa er fåtallig og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelse. For alle artene innebærer dette at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av artene. Samtidig er det slik at artene volder skade på bufe og tamrein. For blant annet å forhindre skade på bufe og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b.

Tapssituasjonen for sau på utmarksbeite viser positiv utvikling i regionen, men det er fortsatt høye tap i enkelte skogsbeiteområder med gaupe. For jerv, brunbjørn og ulv er situasjonen mer uforutsigbar med få individer og lange og raske vandringer. Potensialet for større og mer akutte enkelthendelser er likevel til stede ved tilfeldig innvandring. Det er imidlertid over tid vært avtagende aktivitet av unge hannbjørner vestover og det er utført ekstraordinære uttak av jerv i region 1 og 2, i alt tre voksne hanner og ei tispe med to unger. Akutte tapssituasjoner til rovvilt må likevel påregnes og en mindre kvote for betinget skadefelling av både gaupe, jerv, brunbjørn og ulv anses nødvendig og hensiktsmessig.

Sekretariatet har gjort en vurdering av rovviltbestandene og den skade de påfører husdyrnæringen, og mener at det ikke vil være til skade for bestandene, eller hindre måloppnåelse for gaupe i regionen eller nasjonalt for de øvrige artene, ved å tildele en begrenset kvote for betinget skadefelling i region 2 i 2018/2019. Kvoten foreslås gitt for hele regionen, men slik at den geografiske differensieringen for gaupe i regionen og bestandssituasjonen legges til grunn ved iverksettelse av fellingstillatelse på gaupe, jamfør forvaltningsplanen kapittel 7.1 og 7.2, og naturmangfoldloven § 12, og særlige hensyn til genetisk verdifulle individer av ulv, jamfør forvaltningsplanen kapittel 7.6 og felles retningslinjer (avtale) mellom norske og svenske myndigheter som stiller krav om at begge land så langt det er mulig skal unngå utilsiktet felling av slike ulver. Klima- og miljødepartementet presiserer også dette hensynet i brev av 24. april 2018 der de ber Miljødirektoratet sørge for tett oppfølging av streifulver, og så langt det er mulig avklare individenes genetiske status i forkant av fellingsforsøk.

Sekretariatet vil foreslå at kvoten for betinget skadefelling i 2018/2019 settes til to gauper, to ulver, to jerver og én brunbjørn. Anbefalt kvote er lik fjorårets vedtak.
Etter at vedtak er fattet skal all irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som nemnda har bestemt, jamfør rovviltforskriften § 7 femte ledd. Dersom kvoten blir fylt kan nemnda på et seinere tidspunkt vurdere utvidet kvote dersom bestands- og skadesituasjonen tilsier det.

Det anses ikke behov for ytterligere vilkår ut over de føringer som framgår av forvaltningsplanen, jamfør kapittel 7. Rovviltnemnda skal imidlertid vurdere hvilket beløp som årlig skal

avsettes til iverksetting av fellingsforsøk i lokal regi slik at lokale fellingslag kan søke om dekning for direkte og dokumenterte kostnader, jamfør rovviltforskriften § 9 tredje ledd. Beløpet er begrenset oppad til kr 30 000, jamfør kommentarene til § 9. Sekretariatet anbefaler å avsette inntil kr 30 000 ved første gangs iverksettelse av en fellingstillatelse og at vederlaget prioriteres forsøk på felling av jerv, brunbjørn og ulv. For gaupe bør et eventuelt vederlag begrenses til felling i prioriterte beiteområder (deler av Aust-Agder).

Ved fellingsforsøk i regi av kommunale fellingslag kan kommunen etter rovviltforskriften § 9a, gi godtgjøring til fellingslaget med grunnlag i satser fastsatt av Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet). Per i dag er det en døgnsats på kr 1 600 per deltaker. I hvert fellingsvedtak skal Fylkesmannen fastsette ramme for godtgjøringen. Med utgangspunkt i inntil fem deltakere per døgn og at skadefellingsforsøket pågår i sju dager, vil rammen for skadefellingsforsøket være kr 56 000. Rammen inkluderer ikke dekning av direkte og dokumenterte kostnader, da dette dekkes etter § 9. Sekretariatet foreslår at nemnda fastsetter øvre godtgjøringsramme for fellingsforsøk i regi av kommunale og interkommunale fellingslag til kr 50 000, men likevel slik at denne kan økes dersom tillatelsen forlenges og budsjettsituasjonen tillater det. Sekretariatet mener fellingstillatelser knyttet til jerv, brunbjørn og ulv som hovedregel bør utstedes til kommunale eller interkommunale fellingslag der dette er etablert, jamfør forvaltningsplanen kapittel 7.7. Dette er en forutsetning for å gi godtgjørelse og vil sikre et best mulig fellingsforsøk.

Saken er framlagt for øvrige fylkesmenn i rovviltregionen og forslag til vedtak fremmes i samråd med disse.

Sekretariatets framlegg til vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til de nasjonale målsettingene for rovvilt i regionen. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe i regionen er ikke nådd sist år, men som gjennomsnitt for de tre siste. Det er ingen nasjonale mål om ynglinger av brunbjørn, jerv eller ulv i region 2. Rovviltnemnda konkluderer følgelig med å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, brunbjørn, jerv og ulv etter forskriften § 8, jamfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på bestandssituasjonen for rovvilt og erfaringer med akutte situasjoner i regionen der rovvilt angriper husdyr, samt prinsippet om differensiert forvaltning, jamfør naturmangfoldloven §§ 8 og 12, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, jerv, ulv og gaupe i sesongen 2018/2019. Nemnda finner ikke at en begrenset felling vil være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestandene på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å møte en slik situasjon fastsetter Rovviltnemnda med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) og § 77, jamfør rovviltforskriften § 8, jamfør §§ 1 og 3, en kvote for betinget skadefelling for perioden 1. juni 2018 - 15. februar 2019, og gir økonomiske rammer og betingelser, slik:

1. Kvote for betinget skadefelling:

Gaupe	*2*
Jerv	*2*
Brunbjørn	*1*
Ulv	*2*

For gaupe skal arealdifferensieringen vektlegges og for ulv skal mulige tiltak iverksettes for å avgjøre skadegjørerens genetiske status.

2. *Økonomiske rammer og betingelser:*
    a. *Direkte kostnader og dokumenterte utgifter til felling i prioriterte beiteområder kan etter søknad dekkes med inntil kr 30 000 ved første gangs iverksettelse i henhold til rovviltforskriften § 9.*
    b. *Økonomisk ramme for godtgjøring ved iverksettelse av fellingsforsøk i regi av kommunale og interkommunale fellingslag etter rovviltforskriften § 9a begrenses oppad til kr 50 000, men kan økes dersom fellingstillatelsen forlenges og samlet budsjettramme tilsier det.*
    c. *Fellingsforsøk på brunbjørn, jerv og ulv bør som hovedregel utføres av kommunale/interkommunale fellingslag.*

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Vedtak (enstemmig)

Rovviltnemnda i region 2 viser til de nasjonale målsettingene for rovvilt i regionen. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe i regionen er ikke nådd sist år, men som gjennomsnitt for de tre siste. Det er ingen nasjonale mål om ynglinger av brunbjørn, jerv eller ulv i region 2. Rovviltnemnda konkluderer følgelig med å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, brunbjørn, jerv og ulv etter forskriften § 8, jamfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på bestandssituasjonen for rovvilt og erfaringer med akutte situasjoner i regionen der rovvilt angriper husdyr, samt prinsippet om differensiert forvaltning, jamfør naturmangfoldloven §§ 8 og 12, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, jerv, ulv og gaupe i sesongen 2018/2019. Nemnda finner ikke at en begrenset felling vil være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestandene på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å møte en slik situasjon fastsetter Rovviltnemnda med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) og § 77, jamfør rovviltforskriften § 8, jamfør §§ 1 og 3, en kvote for betinget skadefelling for perioden 1. juni 2018 - 15. februar 2019, og gir økonomiske rammer og betingelser, slik:

1. **Kvote for betinget skadefelling:**

Gaupe	**2**
Jerv	**2**
Brunbjørn	**1**
Ulv	**2**

For gaupe skal arealdifferensieringen vektlegges og for ulv skal mulige tiltak iverksettes for å avgjøre skadegjørerens genetiske status.

2. **Økonomiske rammer og betingelser:**
    a. **Direkte kostnader og dokumenterte utgifter til felling i prioriterte beiteområder kan etter søknad dekkes med inntil kr 30 000 ved første gangs iverksettelse i henhold til rovviltforskriften § 9.**
    b. **Økonomisk ramme for godtgjøring ved iverksettelse av fellingsforsøk i regi av kommunale og interkommunale fellingslag etter rovviltforskriften § 9a begrenses oppad til kr 50 000, men kan økes dersom fellingstillatelsen forlenges og samlet budsjettramme tilsier det.**
    c. **Fellingsforsøk på brunbjørn, jerv og ulv bør som hovedregel utføres av kommunale/interkommunale fellingslag.**

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.